



PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 69/26

Luksemburgā, 2026. gada 12. maijā

Tiesas spriedums lietā C-797/23 | *Meta Platforms Ireland* (Taisnīga atlīdzība)

Dalībvalstis var paredzēt, ka preses izdevējiem ir tiesības uz taisnīgu atlīdzību, ja tie tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem piešķir atļauju izmantot savus izdevumus

Tiesas izskatītā lieta ir saistīta ar tiesvedību, ko *Meta* uzsākusi par Itālijas Komunikāciju regulatīvās iestādes (AGCOM) lēmumu. *Meta* uzskata, ka Itālijas tiesību akti, ar kuriem izveidotā regulējuma mērķis ir nodrošināt taisnīgu atlīdzību par preses izdevumu izmantošanu tiešsaistē, pārkāpj Eiropas tiesisko regulējumu attiecībā uz izdevēju tiesībām digitālajā vienotajā tirgū.

Tiesa nospriež, ka tiesības uz izdevēju taisnīgu atlīdzību ir saderīgas ar Savienības tiesībām, ja šī atlīdzība veido ekonomisko atlīdzību par atļauju izmantot tiešsaistē to izdevumus. Tāpat izdevēji var atteikties sniegt šādu atļauju vai sniegt to bez maksas. Turklāt no tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri neizmanto šos izdevumus, nevar prasīt nekādu samaksu.

Pakalpojumu sniedzējiem noteiktie pienākumi sākt pārrunas ar izdevējiem – bez satura redzamības ierobežošanas šajā laikposmā – un sniegt nepieciešamos datus atlīdzības aprēķināšanai šķiet pamatoti tāpēc, ka tie sekmē Savienības tiesību mērķus nodrošināt labi funkcionējošu un taisnīgu autortiesību tirgu un dot izdevējiem iespēju atgūt ieguldījumus.

Tiesas ieskatā šādi pienākumi, kas pastiprina izdevēju aizsardzību, ļauj izveidot taisnīgu līdzsvaru starp darījumdarbības brīvību, no vienas puses, un intelektuālā īpašuma tiesībām, kā arī tiesībām uz plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu, no otras puses.

Digitālo tehnoloģiju attīstība ir radikāli pārveidojusi plašsaziņas līdzekļu un it īpaši drukāto preses izdevumu jomu, kurai nākas saskarties ar lietotāju paradumu izmaiņām, tiešsaistes preses apskatu pakalpojumu uzplaukumu un jauno digitālo kanālu radīto konkurenci. Šīs pārmaiņas ir izraisījušas krasu izdevēju ienākumu kritumu un apdraud to ekonomisko modeli un būtisko lomu demokrātiskā sabiedrībā. Lai to novērstu, ir tikuši pieņemti jauni tiesību akti, tostarp **direktīva par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū**¹. Ar šo direktīvu ir ieviestas īpašas blakustiesības preses izdevumu izdevējiem par to izdevumu izmantošanu tiešsaistē, ko veic informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji, un it īpaši – šiem izdevējiem ir dota iespēja **atļaut vai aizliegt šādu izmantošanu**².

Itālijas likumdevējs transponēja minēto direktīvu, paredzēdams izdevējiem par to izdevumu izmantošanu tiešsaistē **tiesības uz taisnīgu atlīdzību**, kā arī izveidoja regulējumu, kura mērķis ir nodrošināt šo atlīdzību. Tādējādi Itālijas likumdevējs pakalpojumu sniedzējiem ir noteicis pienākumu veikt pārrunas ar izdevējiem par šo atlīdzību, šo sarunu laikā neierobežojot satura redzamību meklējumu rezultātos, kā arī sniegt tās aprēķināšanai nepieciešamos datus. Turklāt tas Komunikāciju regulatīvajai iestādei (AGCOM) ir uzticējis pienākumu noteikt šīs atlīdzības kritērijus, noteikt šo atlīdzību gadījumā, ja nav panākta vienošanās un nodrošināt pakalpojumu sniedzējiem noteiktā informācijas sniegšanas pienākuma ievērošanu, tostarp paredzot sodus.

2023. gadā AGCOM, balstoties uz šo valsts tiesisko regulējumu, definēja references kritērijus, lai noteiktu taisnīgu atlīdzību par preses izdevumu izmantošanu tiešsaistē, ko veic informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji.

Viens no šiem pakalpojumu sniedzējiem – *Meta Platforms Ireland*³ – iesniedza pieteikumu Lacio Reģionālajā

administratīvajā tiesā (Itālija), lūdzot atcelt šo lēmumu. *Meta* apstrīd šī lēmuma un minētā Itālijas tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām, konkrētāk, ar direktīvu un darījumdarbības brīvību, ko nosaka Eiropas Savienības Pamattiesību harta.

Tāpēc valsts tiesa vērsās Tiesā, lai pārbaudītu valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām.

Tiesa konstatē, ka **direktīvas mērķis ir piešķirt izdevējiem ekskluzīvas to preses izdevumu reproducēšanas un publiskošanas tiesības**, vienlaikus sniedzot dalībvalstīm rīcības brīvību, lai garantētu šo tiesību īstenošanu.

Šajā kontekstā **ir atļautas preses izdevumu izdevēju tiesības uz taisnīgu atlīdzību, ar nosacījumu, ka šī atlīdzība veido ekonomisko atlīdzību par pakalpojumu sniedzējiem sniegto atļauju** reproducēt šos izdevumus vai tos publiskot un **ka izdevēji var atteikties sniegt šādu atļauju vai sniegt to bez maksas**. Turklāt **no tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri neizmanto šādus izdevumus, nevar prasīt nekādu samaksu**. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai Itālijas tiesiskais regulējums ievēro šos nosacījumus.

Ir atļauti arī pakalpojumu sniedzējiem noteiktie pienākumi sākt pārrunas ar izdevējiem – bez satura redzamības ierobežošanas šajā laikposmā – un **sniegt nepieciešamos datus atlīdzības aprēķināšanai**, ņemot vērā, ka šie pienākumi var **nodrošināt šo pārrunu taisnīgo raksturu** un ka tādā tie sekmē izdevēju aizsardzības mērķi. Proti, tikai pakalpojumu sniedzējiem ir informācija, kas ļauj novērtēt preses izdevumu izmantošanas tiešsaistē ekonomisko vērtību, kā, piemēram, par tādu izmantošanu gūtā vai sagaidāmie ienākumi. Tādējādi attiecībā uz taisnīgas atlīdzības noteikšanu izdevēji atrodas vajākamā pārrunu pozīcijā salīdzinājumā ar pakalpojumu sniedzējiem. Turklāt pienākums pārrunu laikā atturēties ierobežot izdevumu redzamību meklējumu rezultātos ļauj novērst spiediena izdarīšanu uz izdevējiem vai arī slēpt ekonomisko vērtību, kāda ir to preses izdevumu izmantošanai.

Tāpat **ir atļautas AGCOM** ar Itālijas tiesisko regulējumu **piešķirtās pilnvaras**, jo to **mērķis ir garantēt efektīvu izdevējiem atzīto tiesību izmantošanu**.

Visbeidzot Tiesa konstatē, ka **šie pienākumi, papildināti ar AGCOM sodu piemērošanas pilnvarām, veido** pakalpojumu sniedzēju **darījumdarbības brīvības ierobežojumu** ⁴.

Tomēr tā konstatē, ka, neskarot pārbaudi, kas jāveic valsts tiesai, **šis ierobežojums šķiet attaisnots un samērīgs salīdzinājumā ar Savienības tiesību mērķiem** nodrošināt labi funkcionējošu un taisnīgu autortiesību tirgu un dot izdevējiem iespēju atgūt ieguldījumus, kas nepieciešami to izdevumu radīšanai. Tiesa it īpaši norāda, ka šādu pienākumu noteikšana pakalpojumu sniedzējiem ļauj izveidot **taisnīgu līdzsvaru** starp **darījumdarbības brīvību**, no vienas puses, un **intelektuālā īpašuma tiesībām**, kā arī tiesībām uz **plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu**, no otras puses.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Sprieduma pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!



¹ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva \(ES\) 2019/790](#) (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza

Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK.

² Direktīvas 2019/790 15. pants.

³ Tā it īpaši ir zināma kā tiešsaistes sociālā tīkla *Facebook* operators.

⁴ Pamattiesību hartas 16. pants.